

Laidiens: 16.08.2019., Nr. 166

Oficiālās publikācijas Nr.: 2019/166.5

Ministru kabineta noteikumi Nr. 362

Rīgā 2019. gada 13. augustā (prot. Nr. 34 12. §)

Kārtība, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, un valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība

*Izdoti saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību
19.² pantu un 36. panta ceturto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes (turpmāk – nozares ministrija) iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, kā arī valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtību.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. aizdevuma pretendents – kapitālsabiedrība, kurā valsts daļa pamatkapitālā pārsniedz 50 % (turpmāk – valsts kapitālsabiedrība), zinātniskie institūti un augstskolas, kurām ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss (turpmāk – zinātniskā institūcija), ostas pārvalde, kas pretendē uz valsts aizdevuma saņemšanu;

2.2. aizņēmējs – pašvaldība, valsts speciālā budžeta izpildītājs, kapitālsabiedrība, kurā pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 %, un vairāku pašvaldību veidota kapitālsabiedrība, kurā pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65 % (turpmāk – pašvaldības kapitālsabiedrība), valsts kapitālsabiedrība, zinātniskā institūcija, ostas pārvalde, ar kuru noslēgts valsts aizdevuma līgums;

2.3. komercdarbības atbalsta projekts – projekts, kurā veic saimniecisko darbību un kuram vienlaikus piemīt visas Komerccarbības atbalsta kontroles likuma 5. pantā minētās pazīmes, un kurš tiek īstenots atbalsta programmas ietvaros vai kā individuālais atbalsta projekts, izņemot šo noteikumu kontekstā projektu, kura ietvaros sniedz pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi;

2.4. pieteikums – Valsts kases noteikta parauga pieteikums valsts aizdevuma saņemšanai (publicēts Valsts kases tīmekļvietnē <http://www.kase.gov.lv>) vai valsts aizdevuma nosacījumu grozījumiem, kas iesniegts rakstveidā vai elektroniski;

2.5. valsts atbalsta programma – programma, kura ir saskaņota ar Eiropas Komisiju vai atbilst Eiropas Komisijas normatīvo aktu regulējumam valsts atbalsta jomā un par kuras īstenošanu Ministru kabinets lēmis, pieņemot

atsevišķus noteikumus, lai sniegtu atbalstu noteiktu aktivitāšu īstenošanai vai noteiktām sabiedrības grupām, un kuras īstenošanai kā viens no finansēšanas avotiem paredzēts valsts aizdevums;

2.6. vidējs nodrošinājums – valsts aizdevuma nodrošināšanai paredzētā ķīla, kuras sertificēta vērtētāja noteiktā piespiedu pārdošanas vērtība pamatlīdzekļiem (nekustamiem īpašumiem, kustamai mantai) vai apgrozāmiem līdzekļiem (debitoru prasībām, izejvielām, krājumiem) vai Valsts kases noteiktā piespiedu pārdošanas vērtība apgrozāmiem līdzekļiem (debitoru prasībām, izejvielām, krājumiem) vai citas ķīlas vērtība ir lielāka par 0,5 un mazāka par 1 attiecībā pret plānotā valsts aizdevuma apmēru;

2.7. zems nodrošinājums – valsts aizdevuma nodrošināšanai paredzētā ķīla, kuras sertificēta vērtētāja noteiktā piespiedu pārdošanas vērtība pamatlīdzekļiem (nekustamiem īpašumiem, kustamai mantai) vai apgrozāmiem līdzekļiem (debitoru prasībām, izejvielām, krājumiem) vai Valsts kases noteiktā piespiedu pārdošanas vērtība apgrozāmiem līdzekļiem (debitoru prasībām, izejvielām, krājumiem) vai citas ķīlas vērtība ir 0,5 vai mazāka attiecībā pret plānotā valsts aizdevuma apmēru. Nodrošinājumu uzskata par zemu arī gadījumā, ja nodrošinājums ir pamatlīdzekļi un nav iesniegts sertificēta vērtētāja novērtējums.

II. Valsts aizdevuma pieprasījumu iekļaušana gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā

3. Aizdevuma pretendents nozares ministrijas noteiktajā termiņā iesniedz ministrijā informāciju par plānotajiem projektiem, kuru īstenošanai nepieciešams piesaistīt finanšu resursus valsts aizdevumu veidā, norādot aizņēmuma mērķi vai projekta nosaukumu, plānotā valsts aizdevuma apmēru un atmaksas termiņu.

4. Nozares ministrija pēc šo noteikumu 3. punktā minētās informācijas saņemšanas izvērtē plānoto projektu atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem un sagatavo atbalstāmo projektu sarakstu, kas sakārtots prioritārā projektu īstenošanas secībā, un valsts atbalsta programmu sarakstu.

5. Nozares ministrija divas nedēļas pirms termiņa, kas budžeta sagatavošanas grafikā noteikts ministriju valsts budžeta pieprasījumu sagatavošanai un iesniegšanai Finanšu ministrijā, iesniedz Valsts kasē šo noteikumu 4. punktā minēto atbalstāmo projektu un valsts atbalsta programmu sarakstu, kuru īstenošanai nepieciešams piesaistīt finanšu resursus valsts aizdevumu veidā, informāciju par to kopējām izmaksām, kā arī nepieciešamo valsts aizdevuma apjomu un īstenošanas laiku.

6. Termiņā, kas budžeta sagatavošanas grafikā noteikts ministriju valsts budžeta pieprasījumu sagatavošanai un iesniegšanai Finanšu ministrijā, Valsts kase iesniedz Finanšu ministrijā informāciju par:

6.1. valsts saistību apmēru saskaņā ar iepriekšējos gados noslēgtajiem aizdevuma līgumiem, kuriem veikta daļēja valsts aizdevuma izmaksa;

6.2. plānotajiem valsts aizdevumiem šo noteikumu 5. punktā minēto atbalstāmo projektu un valsts atbalsta programmu īstenošanai;

6.3. plānotajām valsts aizdevumu atmaksām.

7. Valsts speciālā budžeta izpildītājs valsts aizdevuma pieprasījumus iesniedz Finanšu ministrijā atbilstoši normatīvajiem aktiem par maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopapjoma un maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu kopējā apjoma katrai ministrijai un citām centrālajām valsts iestādēm noteikšanas metodiku vidējam termiņam.

8. Finanšu ministrija budžeta izstrādes procesā nosaka valsts aizdevumu kopējā palielinājuma maksimālo apmēru, tai skaitā pašvaldību aizņēmumu kopējo pieļaujamo palielinājumu un pašvaldību sniegto galvojumu kopējo palielinājumu par saistībām, kuras uzņemas pašvaldības kapitālsabiedrības, iekļaušanai gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā.

III. Valsts aizdevuma izsniegšanas vispārīgie nosacījumi

9. Aizdevuma līguma darbības laikā aizņēmējs ir atbildīgs par projekta īstenošanu un valsts aizdevuma izmantošanu atbilstoši projekta mērķim.

10. Maksimālais valsts aizdevuma atmaksas termiņš ir 30 gadu no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

11. Maksimālais īstenojamā projekta dokumentācijas izstrādei paredzētā valsts aizdevuma atmaksas termiņš ir pieci gadi no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

12. Maksimālais pašvaldību autonomo funkciju veikšanai nepieciešamā autotransporta iegādei paredzētā valsts aizdevuma atmaksas termiņš ir septiņi gadi no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

13. Maksimālais iekārtu iegādei paredzētā valsts aizdevuma atmaksas termiņš nepārsniedz iekārtas lietderīgās izmantošanas termiņu (amortizācijas laiku).

14. Valsts aizdevuma pamatsummas atliktā maksājuma periods nepārsniedz trīs gadus no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

15. Valsts aizdevuma izmaksu Valsts kase veic tikai uz aizņēmēja atvērtu kontu Valsts kasē. Lai saņemtu valsts aizdevuma izmaksu, aizņēmējs atbilstoši aizdevuma līguma nosacījumiem iesniedz Valsts kasē aizdevuma vai aizdevuma daļas izmaksas pieprasījumu, kurā norādītā valsts aizdevuma summa atbilst izmaksas pamatojošiem dokumentiem.

16. Ja aizņēmējs valsts aizdevumu izmanto Eiropas Savienības fondu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanas priekšfinansēšanai vai valsts budžeta dotācijas priekšfinansēšanai, aizņēmējs piecu darbdienu laikā pēc attiecīgā finansējuma saņemšanas atmaksā valsts aizdevuma daļu saņemtā priekšfinansējuma apmērā, dzēšot pamatsummas maksājumus no valsts aizdevuma atmaksas grafika beigām un attiecīgi samazinot galējo valsts aizdevuma atmaksas termiņu, vai pēc aizņēmēja pieteikuma saņemšanas, attiecinot valsts aizdevuma daļas atmaksu proporcionāli uz visiem pamatsummas maksājumiem.

17. Ja aizdevums plānotajam projektam vai kādai no tā aktivitātēm kvalificējams kā komercdarbības atbalsts, tad pašvaldība, valsts kapitālsabiedrība, pašvaldības kapitālsabiedrība, ostas pārvalde, zinātniskā institūcija vai cita atbildīgā institūcija izvērtē komercdarbības atbalsta nosacījumu izpildi un atbilstību piemērojamam komercdarbības atbalsta regulējumam un iesniedz minēto izvērtējumu Valsts kasē.

18. Aizdevuma līguma darbības laikā aizņēmējs, kurš ir hipotēkas vai komercķīlas devējs, nodrošina ķīlas priekšmeta apdrošināšanu tirgus vai atjaunošanas vērtības apmērā, norādot Finanšu ministriju par personu, kurai paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa ķīlas priekšmeta zaudējuma vai bojājuma gadījumā.

19. Finanšu ministram ir tiesības bez atsevišķa finanšu ministra lēmuma pieņemšanas pilnvarot Valsts kasi slēgt valsts aizdevuma līgumus, valsts aizdevuma nodrošinājuma un galvojuma līgumus, minēto līgumu atcēlēja un pārjaunojuma līgumus, kā arī veikt grozījumus noslēgtajos līgumos, ja ievēro finanšu ministra pilnvarojumā noteiktos kritērijus un komercdarbības atbalsta regulējumu.

IV. Valsts aizdevumu izsniegšana pašvaldībām

20. Valsts kase izsniedz pašvaldībai valsts aizdevumu atbilstoši Pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padomes (turpmāk – padome) lēmumam vai finanšu ministra rīkojumam par valsts aizdevuma izsniegšanu, ievērojot komercdarbības atbalsta regulējumu un šo noteikumu 17. punktā minēto vērtējumu, ja attiecināms, un noslēdzot aizdevuma līgumu.

21. Valsts kase var mainīt padomes lēmumā vai finanšu ministra rīkojumā noteiktos valsts aizdevuma nosacījumus, pamatojoties uz jaunu padomes lēmumu vai finanšu ministra rīkojumu un veicot grozījumus aizdevuma līgumā vai pārjaunojuma līgumā.

22. Valsts kase bez atsevišķa padomes lēmuma vai finanšu ministra rīkojuma, pamatojoties uz pašvaldības pieteikumu, aizdevuma līgumā var mainīt šādus valsts aizdevuma nosacījumus:

22.1. samazināt valsts aizdevuma summu un galējās atmaksas termiņu atbilstoši faktiski izmantotajam vai atmaksātajam valsts aizdevuma apmēram (tai skaitā valsts aizdevuma atmaksas grafiku);

22.2. valsts aizdevuma atmaksas grafiku kārtējā budžeta gada ietvaros;

22.3. valsts aizdevuma izmaksas termiņa pagarināšanu vidēja termiņa valsts budžeta ietvaros atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajiem valsts aizdevuma nosacījumiem, ja izmaksas termiņš nepārsniedz trīs gadus no valsts aizdevuma līguma noslēgšanas dienas, ja nepieciešams, precizējot valsts aizdevuma atmaksas grafiku, bet nepagarinot valsts aizdevuma pamatsummas atmaksas gala termiņu;

22.4. valsts aizdevuma procentu likmi.

V. Valsts aizdevuma izsniegšana valsts speciālā budžeta izpildītājiem

23. Valsts kase izsniedz valsts speciālā budžeta izpildītājam īstermiņa valsts aizdevumu finanšu vadības nodrošināšanai atbilstoši finanšu ministra rīkojumam vai ilgtermiņa valsts aizdevumu speciālā budžeta izdevumu segšanai atbilstoši gadskārtējam valsts budžeta likumam.

24. Lai saņemtu valsts aizdevumu, valsts speciālā budžeta izpildītājs iesniedz Valsts kasē pieteikumu, kurā norāda valsts aizdevuma mērķi un apmēru, valsts aizdevumam piemērojamo valsts aizdevuma procentu likmes veidu (fiksēta vai mainīga), plānoto valsts aizdevuma atmaksas termiņu un grafiku, kā arī pievieno nozares ministrijas atzinumu par valsts aizdevuma nepieciešamību.

25. Valsts kase piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 24. punktā minētā pieteikuma saņemšanas sagatavo aizdevuma līguma projektu un nosūta valsts speciālā budžeta izpildītājam izskatīšanai un parakstīšanai.

26. Valsts aizdevuma nosacījumu maiņai valsts speciālā budžeta izpildītājs iesniedz Valsts kasē pieteikumu, kurā norādīts pamatojums valsts aizdevuma nosacījumu maiņas nepieciešamībai un precizēts valsts aizdevuma atmaksas grafiks, kā arī nozares ministrijas atzinumu par valsts aizdevuma nosacījumu maiņas nepieciešamību un lietderību.

27. Valsts kase piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 26. punktā minētā pieteikuma saņemšanas sagatavo projektu par grozījumiem aizdevuma līgumā, ja tie nav bijuši noteikti gadskārtējā valsts budžeta likumā, izsniedzot valsts aizdevumu, un nosūta valsts speciālā budžeta izpildītājam izskatīšanai un parakstīšanai.

VI. Valsts aizdevuma izsniegšana pašvaldību kapitālsabiedrībām

28. Valsts aizdevuma saņemšanai pašvaldību kapitālsabiedrība līdz kārtējā gada 1. decembrim iesniedz Valsts kasē pieteikumu.

29. Pieteikumam pievieno šādus dokumentus:

29.1. operatīvo bilanci, peļņas vai zaudējumu aprēķinu un naudas plūsmas pārskatu par laikposmu no pēdējā noslēgtā pārskata gada līdz pēdējam noslēgtajam mēnesim. Kapitālsabiedrības, kas atbilst Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā definētajām prasībām, naudas plūsmas pārskatu operatīvajiem finanšu pārskatiem var nepievienot;

29.2. zvērināta revidenta (ja to paredz likums) vai revidenta (ja to paredz statūti vai dalībnieku sapulces lēmums) pārbaudītu gada pārskatu par pēdējo noslēgto pārskata gadu, ja tas jau nav iesniegts ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā (ePārskati);

29.3. plānoto valsts aizdevuma pamatsummas atmaksas grafiku;

29.4. informāciju, ja attiecināms, par kopējo saņemto un saņemt plānoto komercdarbības atbalsta (jebkuru publisko resursu piesaiste, tai skaitā valsts vai pašvaldību galvojumi kredītiestādei par pašvaldības kapitālsabiedrības kredītiem) apmēru un atbalsta intensitāti (%) attiecīgā projekta īstenošanai un par projektu atbildīgās ministrijas informāciju par pieļaujamo valsts atbalsta apmēru atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam, un šo noteikumu 17. punktā minēto vērtējumu;

29.5. pašvaldības apliecinājumu, ja attiecināms, ka:

29.5.1. valsts aizdevums pašvaldības kapitālsabiedrībai ir paredzēts vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai atbilstoši šo noteikumu 2. pielikumam, un dokumenta kopiju, kas nosaka nodrošināt pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšanu vai kas atbilst vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu regulējuma nosacījumiem;

29.5.2. sniegt galvojumu, ir ievērotas Komercdarbības atbalsta kontroles normas, tai skaitā izvērtējumu par Komercdarbības kontroles normu ievērošanu;

29.6. ja plānots komercdarbības atbalsta projekts, – Finanšu ministrijas sākotnējo izvērtējumu vai, ja nepieciešams, Eiropas Komisijas lēmumu par valsts aizdevuma atbilstību Līgumam par Eiropas Savienības darbību, izņemot gadījumu, ja projekts tiek īstenots tādas atbalsta programmas ietvaros, kura ir saskaņota ar Eiropas Komisiju vai atbilst Eiropas Komisijas normatīvo aktu regulējumam valsts atbalsta jomā.

30. Pašvaldību kapitālsabiedrība var pretendēt uz valsts aizdevuma saņemšanu, ja pašvaldības vai vairāku pašvaldību galvojums atbilstoši to kapitāla daļu skaitam attiecīgajā pamatkapitālā ir 100 % no valsts aizdevuma summas.

31. Valsts kase piecu darbdienu laikā pēc šo noteikumu 28. un 29. punktā minēto dokumentu saņemšanas izvērtē tajos iekļauto informāciju un, ja informācija ir pietiekama, sagatavo atzinumu un kopā ar finanšu ministra lēmuma projektu iesniedz finanšu ministram lēmuma pieņemšanai.

32. Ja iesniegtā informācija ir nepietiekama, Valsts kase pieprasa papildu dokumentus.

33. Valsts kase piecu darbdienu laikā izvērtē šo noteikumu 32. punktā minētajos dokumentos iekļauto informāciju un sniedz atzinumu. Atzinumu kopā ar finanšu ministra lēmuma projektu iesniedz finanšu ministram lēmuma pieņemšanai.